

VEJEN TIL NYE VENNER

Uddrag af ansøgning til TrygFonden 2016

Fokus:

Med blandt andet støtte fra TrygFonden har den lille socialøkonomiske virksomhed KlosterCaféen i hjertet af Aarhus de seneste seks år haft succes med at mindske isolation og ensomhed blandt ældre i Aarhus. Det er med baggrund i de høstede erfaringer, at vi med dette projekt ønsker at lave en målrettet indsats overfor en særligt udsat gruppe – nemlig efterladte:

- at færre ældre oplever ensomhed - defineret som social ensomhed, eksistentiel ensomhed og / eller emotionel ensomhed
- at ældre efterladte, som ifølge statistikkerne udgør en risikogruppe, får mulighed for at indgå i et spisefællesskab som gæst eller en ønsket aktivitet
- at flere efterladte indgår i et arbejdsfællesskab

Med dette projekt vil vi skabe veje til nye venskaber efter tabet af ægtefælle / samlever. Vi ansætter en "NETVÆRKER" som målrettet skal gå efter at opsøge efterladte.

Ældre tager mere antidepressiv medicin end resten af befolkningen, begår oftere selvmord og føler sig mere stressede, viser den nye sundhedsprofil fra Sundhedsstyrelsen. Samtidig viser en ny rapport fra Socialstyrelsen, at kun 31 % af kommunerne har en forebyggende indsats af selvmordsadfærd blandt ældre og størstedelen af disse kommuner angiver, at forebyggelsen består af supplerende hjemmebesøg. Projektleder hos Palliativt Videncenter, Jori Tellervo, kalder indsatsen utilstrækkelig, men forventelig.

Citat fra Kristeligt Dagblad: "Der har i mange år været en bagatellisering af ældre og deres sorg. Men vi har at gøre med en overgang i livet, som er meget risikofyldt i forhold til tab, sygdom og sorg, og vi ved, at særligt det at miste sin ægtefælle kan forårsage mistrivsel og udløse selvmordsadfærd." siger hun. Hvis Sundhedsstyrelsens dystre sundhedsprofil skal ændres, kan en af vejene være at skabe inkluderende fællesskaber, hvor den sårbare ældre oplever et personligt møde med mulighed for at "læsse af" på lyttende fagpersoner og samtidig indgå i meningsfulde fællesskaber.

Vi vil ud fra værdi-målene: "Nærvær. Samvær. Ligevær" skabe inkluderende fællesskaber i KlosterCaféen. Vi vil have tre fokusområder: 1) Cafégæsten, 2) frivillige medarbejdere i Caféen samt 3) opsøgende arbejde til borgere der henvises udefra. KlosterCaféen har eksisteret i 6 år og talrige eksempler bekræfter os i, at vi har fundet en "medicin", der virker ensomhedsbekæmpende, netværksdannende og fremmende for livslysten. Dette illustreres her ved et konkret eksempel:

Lissie mister fra den ene time til den anden sin ægtefælle. Han tager på fisketur som så mange gange tidligere, men får en blodprop og dør i sin båd. Tilbage står Lissie handlingslammet og ramt af chok. Efter en tid præsenterer en nabo hende for KlosterCaféen. Lidt modvilligt og nødtvungent går Lissie ind på projektkoordinatorens opfordring til at blive frivillig værtinde på onsdagsholdet i KlosterCaféen. Den korte udgave af fortællingen er, at Lissie endnu den dag i dag, snart 5 år efter hun mødte på sin første

vagt, stadig er onsdagsværtinde sammen med to andre i samme situation. Lissie fandt ind i ikke bare et arbejdsfællesskab onsdag fra 9 – 14. Hun mødte ”kollegaer” som kunne rumme hendes sorg og som inviterede hende ind i et socialt fællesskab udenfor arbejdstiden i det, som populært kaldes KlosterCaféens kulturklub. Det frivillige arbejde blev vejen til nye venner i Lissies liv efter tabet af ægtefællen. Der findes mange seniorer, der deler Lissies skæbne og efter et langt samliv bliver alene. Vi har planlagt et samarbejde med Aarhus Kommunes forebyggelseskonsulenter som systematisk tilbyder hjemmebesøg til alle efterladte. Vores NETVÆRKER skal ikke være en kontoransat teoretiker. Han / hun skal bogstaveligt talt trække i KlosterCaféens uniform og møde gæsterne og de frivillige ”på gulvet”.

Ansøgningsstedets forudsætning for ansøgningen er mange års erfaring i projektledelse:

- September 2009 – juli 2012 *”Projekt KlosterCafé” støttet af Social- og Integrationsministeriet.*
- Oktober 2010 – oktober 2011 *”Projekt Opsøgende” støttet af TrygFonden.*
- September 2012 – august 2014 *”Ensomhedsprojekt” i samarbejde med Geriatrik Team støttet af Social – og Integrationsministeriet.*
- September 2012 – august 2014 *”Digitale besøgsvenner”.*

I alle projekterne er samarbejdet med frivillige omdrejningspunktet.

KlostergadeCentret og Foreningsbutikkens nye ledere (ansat august 2015) som også er fælles om ledelsen af KlosterCaféen, har begge mange års erfaringer med projektledelse og styring fra sociale og kulturelle projekter.

ORGANISERING

KlosterCaféen blev oprettet i marts 2010 med støtte fra Socialministeriets pulje til et Aktivt Ældrelev.

Fokus i KlosterCaféen har været på selvmordstruede ældre mænd. Det var oprindeligt KlostergadeCentret og Foreningsbutikken som tog initiativ til oprettelsen af KlosterCaféen.

KlostergadeCentret er et forenings- og frivillighus med 1400 medlemmer fordelt på 58 foreningsaktiviteter. Foreningsbutikken er et seniorfrivilligcenter. Hver af de to organisationer har egen valgt bestyrelse og hver ansat en daglig leder. Som ansvarlig for denne projektansøgning står således de to daglige ledere på vegne af deres organisationer, idet de begge har stor erfaring med projektledelse fra tidligere projekter.

KlosterCaféen er en anderledes café, idet den primært drives af frivillig arbejdskraft med støtte fra én ansat køkkenleder. Køkkenlederen er således den eneste fastansatte medarbejder i organisationen KlosterCaféen. Dog indgår de to ledere fra henholdsvis KlostergadeCentret og Foreningsbutikken i det daglige arbejde i caféen på det ledelsesmæssige og administrative plan. Derfor placeres ledelsesopgaven og ansvaret for dette projekt også naturligt hos disse sammen med KlosterCaféens køkkenleder. KlosterCaféens styregruppe kommer også til at fungere som styregruppe for projektet. Den ansatte projektmedarbejder kommer til at referere til KlosterCaféens køkkenleder.

Der vil være et tæt samarbejde med Aarhus Kommunes forebyggelseskonsulenter om at nå ud til efterladte ældre.

PROCES

Projektindhold og aktiviteter

Vi ved erfaringsmæssigt at det kræver tid og nærvær at hjælpe mennesker i krise videre i livet. Derfor er en af de vigtigste forudsætninger for at dette kan lykkes, at der ansættes en projektmedarbejder hvis fokus er på at skabe netværk. Projektmedarbejderen skal introduceres grundigt til KlosterCaféens værdier og arbejdsmetoder, ligesom det er vigtigt at han / hun får et indgående kendskab til vores nuværende frivillige. En medarbejder som hver dag trækker i KlosterCaféens uniform og arbejder side om side med de frivillige og gæsterne i caféen. Med arbejdet i KlosterCaféen som platform skal netværkeren skabe den nødvendige kontakt og tillid, som skal føre til, at vi kan hjælpe mennesker i sorg videre. Udover det daglige netværksarbejde i caféen skal projektmedarbejderen være initiativtager til en række konkrete aktiviteter, som særligt retter sig mod efterladte og som er særligt designet til formålet, nemlig at hjælpe sorgramte og efterladte seniorer videre i livet og ind i nye netværk. Det er aktiviteter som sorggrupper, spisegrupper, netværksgrupper, e-mail - eller telefonkæder og en kulturklub, hvor man mødes i KlosterCaféen til et måltid mad og efterfølgende følges ad til en kulturaktivitet i Aarhus by. Det kan være en koncert, en tur i biografen eller andet. Aktiviteterne skal løbende evalueres og justeres i hele projektperioden, således at aktiviteterne hele tiden er tilpasset de reelle behov.

Projektmedarbejderen skal følge hver enkelt senior i de forskellige aktiviteter tæt. Der hvor der er ønske om det, skal han / hun hjælpe de efterladte ind i frivilligt arbejde, fordi vi ved fra helt konkrete erfaringer i KlosterCaféen, at det er her, der for alvor skabes nye netværk.

Vi ved også at vejen dertil ikke er den samme for alle. Nogle har brug for andre former for fællesskab, for at de kan bearbejde deres sorg. Derfor også de andre aktiviteter.

En anden vigtig funktion for projektmedarbejderen er målrettet at arbejde med caféens frivilligruppe, således at de frivillige får muligheder for at bearbejde deres personlige erfaringer, frigive deres ressourcer og sikre en kvalificeret frivillig indsats. Ved at følge de frivilliges oplevelser i caféen tæt understøttes den enkelte frivillige i arbejdet og får mulighed for at bearbejde de mange indtryk og erfaringer til gavn for den frivillige selv og caféens gæster. Projektmedarbejderen skal også opbygge et netværk med relevante eksterne samarbejdspartnere som f.eks. de kommunale forebyggelseskonsulenter, for også at kunne komme i kontakt med efterladte af den vej. Ligesom det er vigtigt at gøre KlosterCaféens værdier og arbejdsmaal kendte, således at efterladte selv kan finde vej til os og gerne med hjælp fra pårørende.

For at kunne dække åbningstiderne i caféen og lave opfølgning på forebyggelseskonsulenternes hjemmebesøg etableres en gruppe af frivillige værter og værtinder som skal bistå projektmedarbejderen i løsning af opgaverne.

MÅL

Succeskriterierne for dette projekt er at skabe en positiv social forandring i deltagernes liv.

Målet er at bringe den sorgramte/passive efterladte ind i netværk som gennem et inkluderende fællesskab gør det muligt for den efterladte at bearbejde tabet og finde fornyet livsmod. Målet er at den ansatte projektmedarbejder får et personligt kendskab til KlosterCaféens 100 frivillige og 5- 600 ugentlige gæster. Et personligt kendskab er en forudsætning for, at den enkelte føler sig set. Vi ved fra arbejdet i caféen, at der skal investeres tid og nærvær i den enkelte for at kunne opnå den fortrolighed, der får den sorgramte til at åbne sig og sætte ord på sin livssituation. Målet er desuden, at KlosterCaféens værdigrundlag, væremål og kultur bliver promoveret udenfor huset. KlosterCaféen har

allerede et godt ry, både som café og som frivillig arbejdsplads. Vi ved, at den måde vi i KlosterCaféen tænker frivilligt arbejde er unik. Vi tænker ikke nødvendigvis: Hvad kan du gøre for os, men har i langt højere grad fokus på: Hvad kan vi gøre for dig.

Vi bruger det frivillige arbejde som middel til at komme ensomheden til livs. Vi beskriver KlosterCaféen som en anderledes café. Vi vil gøre en mere målrettet indsats for at få det offentligt kendt på hvilken måde KlosterCaféen er anderledes. Dermed vil flere fra målgruppen selv kunne finde os fremover.

EFFEKT MÅLING

For at arbejde bevidst på at nå de ønskede resultater for projektet har vi opstillet en meget enkel forandringsteori.

Det overordnede mål: At give efterladte seniorer nyt livsmod og nye netværk efter tab af ægtefælle.

Vores ressourcer: Adgang til målgruppen via KlosterCaféen.

Mødeplatform: Lokaler og en eksisterende inkluderende frivilligkultur. Erfaringer med frivilligt arbejde og aktiviteter.

Vi søger økonomiske ressourcer til at ansætte en projektmedarbejder, til at frisætte timer hos køkkenleder, og få dækket diverse projektudgifter.

Aktiviteter: Diverse sorgtilbud (grupper og individuelle samtaler), spisegrupper, kulturklub, netværksaktiviteter (telefon- og mail-kæder). Frivilligt arbejde som vej ind til nye fællesskaber.

Resultat: Deltagerne går til nye aktiviteter. Indgår i nye fællesskaber i nye netværk. Møder ligesindede. Deltagerne vil opleve øget livsmod og øget livskvalitet.

Effektmåling: For at sikre at vi når målene og at projektet virker, vil alle deltagerne indgå i en personlig samtale forud for deltagelse i aktiviteterne. Til dette formål udarbejdes en interviewguide som sikrer at projektmedarbejderen kommer ind på hvordan deltageren ser sin egen livssituation og vurderer egen livskvalitet. Forløbet vil være samtale frem for interview. Da der er tale om en særlig sårbar målgruppe er det vigtigt at deltageren ikke føler sig "monitoreret". Det vil efterfølgende være muligt for projektmedarbejderen via dagbog og logbog at få noteret de vigtigste udsagn fra disse samtaler ned og løbende føre nye samtaler om de samme emner med deltagerne med henblik på at få justeret indsatser og aktiviteter undervejs, så det sikres at projektet er på sporet i forhold til at nå målsætningen. I sidste del af projektet vil deltagerne igen blive interviewet med henblik på at få lavet en endelig vurdering af deltagernes opfattelse af egen livssituation og livskvalitet med henblik på at kunne se en forandring.

Dette materiale sammenholdes med materialet i dagbøgerne fra de første samtaler. Ved at sammenholde dette vurderes indsatsens effekt i forhold til hver enkelt deltager og for projektet som helhed. Det er vores erfaring fra tidligere projekter, at det vil være muligt, på baggrund af samtalerne, at samle og fortælle nogle konkrete historier som vil kunne danne baggrund for den artikel, som skal afslutte projektet.

DOKUMENTATION

Samtaler med projektdeltagerne som registreres af projektlederen i dagbogsform skal danne grundlag for evalueringen. Det er vores erfaring, at gennem systematiserede samtaler med seniorerne, dukker de personlige historier frem. Disse historier illustrerer ganske tydeligt de resultater vi opnår. Historierne kan ved projektafslutning danne grundlag for en artikel som vi blive sendt til landets dagblade. I KlostergadeCentret, hvor KlosterCaféen ligger, holder Senior TV Østjylland til. Vi vil indgå et samarbejde med dem om at få produceret en lille film / TV indslag, hvor nogle af de personlige historier kan indgå. Filmen kan vises i Senior TVs sendetider og den kan lægges ud på de sociale medier, på KlosterCaféens hjemmeside og Facebook-side sammen med artiklen.

FORANKRING

Siden KlosterCaféen i sin tid blev etableret var projekttanken, at frivillige skulle spille den altafgørende rolle i forhold til at mindske isolation og ensomhedsfølelse blandt cafeens gæster. Vi opererede med et begreb vi kaldte værter og værtinder, hvilket indikerede at man som gæst kunne forvente en personlig og nærværende kontakt med en frivillig, når maden blev serveret. Erfaringen viser imidlertid at det ikke helt er gået sådan. Det er der to grunde til: 1) Værterne og værtinderne har helt lavpraktisk travlt. Kundetilstrømningen har oversteget vores forventninger og de frivillige i caféen løber stærkt for at efterkomme efterspørgslen. 2) Erfaringen viser endvidere at langt størstedelen af de frivillige såvel i køkken som bar, i princippet selv tilhører målgruppen af potentielt ensomme. Dette giver den udfordring, at vi ikke kan forvente, at der er ressourcer og overskud til i tilstrækkelig grad at være noget for gæsterne.

Med dette projekt vil der være personaleressourcer til i løbet af projektperioden at rekruttere en ny gruppe af frivillige, som har en anden baggrund og et andet fokusområde. Der er tale om en lille ny gruppe af frivillige som skal have "nærvær, samvær og ligevær" med sårbare gæster i caféen som sit særlige indsatsområde. Med etablering af denne nye type frivillige kan projektet efter projektafslutningen forankres hos frivilligruppen i KlosterCaféen. Alle de aktiviteter der igangsættes i projektperioden, som kulturklub, madgrupper og netværksgrupper bygges op omkring frivillig selvforankring, sådan som vi traditionelt arbejder i huset. Disse aktiviteter vil derfor efter projektperioden kunne fortsætte i frivilligt regi.

FORMIDLING & VIDENSDELING

Vi vil dele vores resultater fra projektet med relevante målgrupper gennem en artikel og en film som beskrevet ovenfor. Artiklen vil vi forsøge at få bragt i et eller flere dagblade og vi vil lægge den på vores hjemmeside sammen med TV-indslaget, som vi producerer i samarbejde med Senior TV Østjylland. Når materialet er tilgængeligt på KlosterCaféens hjemmeside, vil vi skrive rundt til en relevant målgruppe, gøre opmærksom på vores hovedpointer og vedhæfte et link til vores materiale. Samtidig kan vi via Facebook gøre opmærksom på, at materialet nu ligger på vores hjemmeside.

SYNLIGGØRELSE AF TrygFonden

Det er vores erfaring, at økonomisk støtte af TrygFonden opleves som en blåstempling af et projekt. Derfor vil det være naturligt, at der både gennem pressen, egne hjemmesider, Facebook-opslag mm. fortælles om TrygFondens støtte. Desuden vil vi undervejs i projektet og ikke mindst afslutningsvist skabe opmærksomhed omkring den måde vi tænker og praktiserer netværksarbejde på i KlosterCaféen. Vi vil i samarbejde med Senior TV Østjylland, som holder til i KlostergadeCentret, lave en lille dokumentar om arbejdet.